

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 148. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992359391952/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

og teatraliske Kunst med deres Genstande (det er altid den samme Historie om Helena og Paris, om Atræus og Thyestes eller om Ifigenia og Orestes), saaledes er det ogsaa en Snes af det gamle og ny Testamente uddragne Æmner (Syndefaldet, Loth og hans Døtre, Kristi Fødsel, Flugten til Ægypten, Lidelseshistorien), som igennem trehundrede Aar sætter alle Itallens Mejsler og Pensler i Bevægelse. Kun disse Æmner bestilles, kun i disse Æmner er længe Studiet af det Nøgne tilladt. Og medens nu Udviklingen foregaar, forbliver Æmnerne de samme. Den gamle Tids fromme og naive Tro afløses af Renæssancetidens begejstrede Humanisme og frodigt opblomstrende Hedenskab; men endnu bestandig er det Madonna og Magdalena, som man maler, kun med den Forskel, at den byzantinske Kunsts stive Himmeldronning forvandles til en forskønnet Bondepige fra Albano, eller at Andrea del Verrocchio's rædselsfuldt udsæredede og angergivne Synderinde forvandles til Correggios yppige, sanselige Magdalena; endnu bestandig maler man Apostle og Martyrer, kun at de gamle Tidens korsfæstede og stenede Helgener, der var anlagte paa at vække Medlidenshed og Andagt, forvandles til Figurer som San Sebastian hos Tizian eller Guido Reni, den smukke, af Sundhed og Skønhed straalende Page eller Cicisbeo, hvis blændende Hudfarve yderligere fremhæves ved et Par Blodsdråber, der drypper ned fra en mellem Ribbenene pynteligt anbragt Pilespid.

Oswald maa da af Corinna lære at beundre det Frisind hos den italienske Katolicisme, der under Renæssancen tillod enhver Kunstneraand at udfolde sig i hele dens selvstændige Oprindelighed, selv om Kunstneren kun brugte de kristelige eller jødiske Æmner som Former eller som Paaskud til at fremstille sit eget personlige Menneskeideal. Og saaledes kommer vi da til det tredje Punkt, som stødte Oswald, da han saa Antonio Filaretos Reliefer paa Peterskirkens Døre, til Forargelsen over den italienske Katolicismes Sammenblanding af Kristeligt og Hedensk. Dette Træk er gennemgaaende. Overalt er det hedenske Materiale benyttet og beholdt. De gamle Basiliker og Kirker er byggede af lutter antike Tempelsøjler; et simpelt Kors kristner overfladisk Obeliskerne, Colosseum og det Indre af Pantheon. Menander's og Posidippos's genfundne Statuer tilbedes Middelalderen igennem som Helgene.

Corinna viser Oswald, at det er dette ofte barnlige, men altid fordomsfri Forhold til det Hedenske og det Humane, som Katoli-